

Teieplikt og informasjonsutveksling

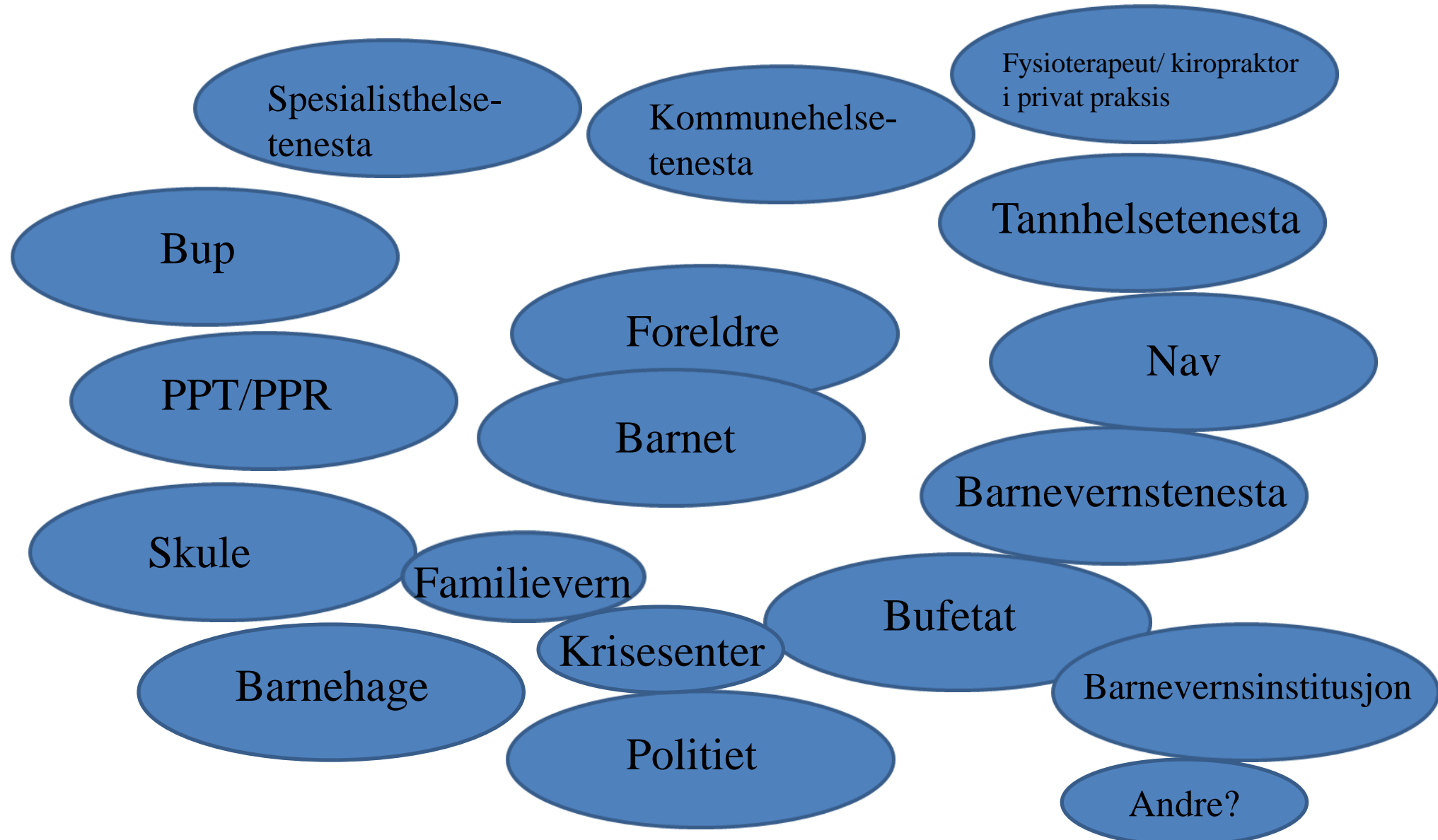
Turid Måseide, seniorrådgjevar

Statsforvaltaren i Vestland

05.05.2021

Samarbeid om barnet

Relevante lover

Menneskerettslova

Grunnlova

Personopplysningslova

Barnekonvensjonen

Offentleglova

Barnelova

Forvaltningslova

Helsepersonellova

Tannhelsetenestelova

Pasient- og
brukarrettslova

Familievernkontorlova

Nav-lova

Sosialtenestelova

Krisesenterlova

Helse- og
omsorgstenestelova

Opplæringslova

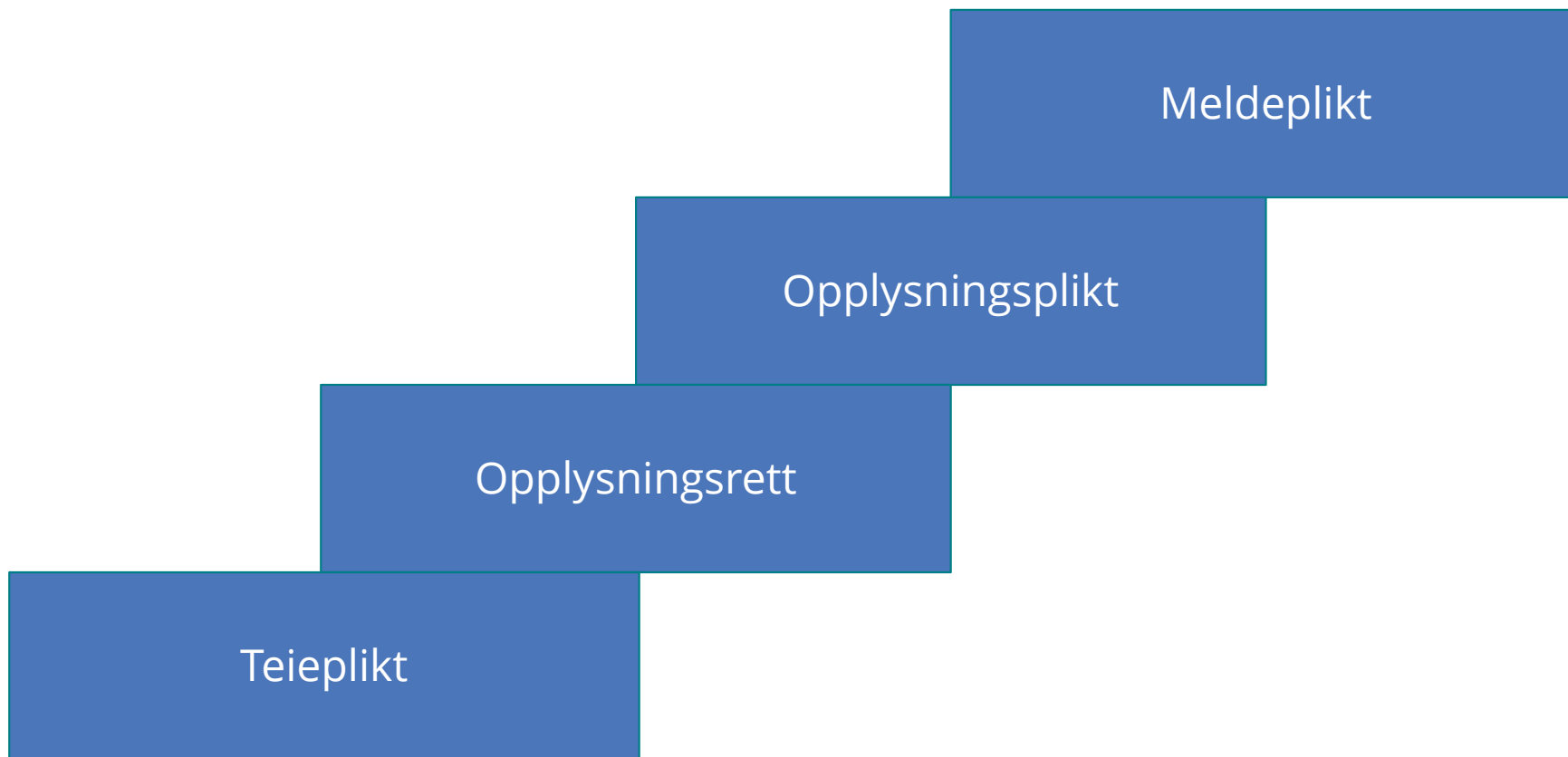
Spesialisthelsetenestelova

Psykisk
helsevernlova

Barnehagelova

Barnevernlova

Straffelova

Teieplikt

Opplysningsrett

Opplysningsplikt

Meldeplikt

Barnekonvensjonen

The infographic features a dark red background with various icons: a family silhouette, a hand, a megaphone, a bandage, a teddy bear, a gear, and a flower. Each article is presented in a colored box with a starburst number and a small icon.

1 ALDER 18 ÅR Alle under 18 år er barn dersom ikkje ein yngre alder er lovfesta av staten.

2 INGA DISKRIMINERING Rettane i konvensjonen gjeld for alle barn utan forskjellsbehandling og utan omsyn til rasen, hudfargen, kjønn, språket, religionen, opphavet, eigeidommen, funksjonshemminga eller oppfatningane til barnet eller foreldra. Staten skal sørge for at ingen blir diskriminert.

3 TIL BESTE FOR BARNET Ved alle handlingar som styresmakter og organisasjonar set i verk overfor barn, skal det som gagnar barnet best vere det grunnleggjande omsynet. Staten skal sikre at dei institusjonane og tenestene som har ansvaret for omsorga eller vernet av barn, har den standarden som er fastsett. Dette gjeld særskilt tryggleik, helse, talet på tilsette og kvalifikasjonane deira og dessutan kvalifisert tilsyn.

4 STATENS ANSVAR Det er staten som har ansvaret for å setje barnerettane ut i livet.

5 FORELDREANSVARET Staten skal respektere dei rettane og pliktene foreldra og andre føresette har for å gi barnet rettlegeing og støtte slik at barnet skal kunne utøve rettane i konvensjonen.

6 RETT TIL LIV Staten pliktar så langt som råd å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.

12 Å SEIE MEININGA SI Barnet har rett til å seie meininga si i alt som vedkjem det, og ein skal leggje vekt på dei meiningane barnet har.

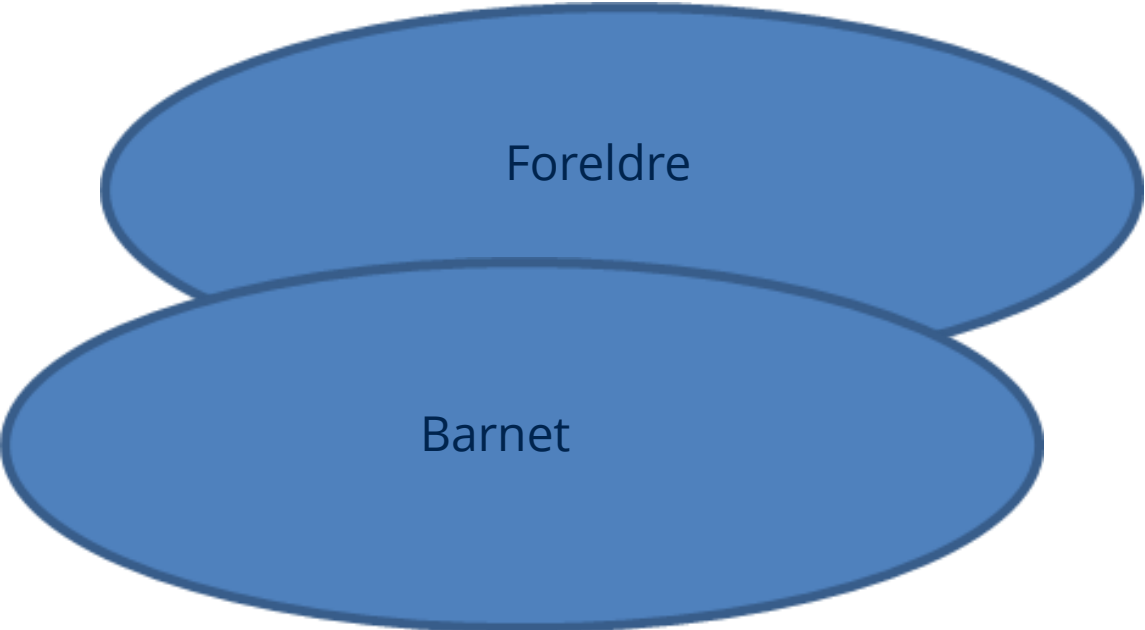
16 RETT TIL PRIVATLIV Barnet skal ikkje utsetjast for vilkårleg eller ulovleg innblanding i privatlivet sitt eller i familien, heimen eller korrespondansen sin. Det skal vere verna mot ulovlege åtak mot ære og omdømme.

24 HELSE Barnet har rett til å få den best moglege medisinske behandlinga og hjelpa til å komme seg etter sjukdom. Staten skal arbeide for å redusere spedbarnsdøying og barnedøying, sikre at alle barn får nødvendig legehjelp, gi god helseomsorg til mødrer etter fødselen, setje i verk tiltak mot sjukdom og orientere om og utdanne folk i helse og rett ernæring. Staten skal også arbeide for å avskaffe helsefarlege tradisjonar, samarbeide med andre land og særleg ta omsyn til behova i utviklingsland.

25 BARN UNDER OFFENTLEG OMSORG Barn som er plasserte i omsorgstiltak utanfor familiemiljøet, har krav på periodisk vurdering av behandlinga og opphaldet der.

26 SOSIALTENESTER Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpa og den økonomiske stønaden det har krav på etter lovene i landet.

27 LEVESTANDARD Barnet har rett til ein levestandard som er god nok på alle område. Foreldra eller andre som har ansvaret for barnet, har det grunnleggjande ansvaret for å sikre dei levevilkåra som er nødvendige for utviklinga til barnet. Staten pliktar å gi stønad til dei føresette.

Foreldre

Barnet

Foreldreansvaret og barnets rett til å bestemme sjølv

Barnelova §§ 30-33

Gradvis overgang

Foreldreansvaret

Barnets rett til å medverke eller bestemme sjølv

Foreldres rett til informasjon om barnet

Barnelova § 47

Foreldre som har foreldreansvar, har rett til opplysningar om barnet når dei bed om det. Har den eine av foreldra foreldreansvaret aleine, skal denne gje den andre opplysningar om barnet når det blir bede om det. Den andre har også rett til å få opplysningar om barnet frå barnehage, skule, helse- og sosialvesen og politi, om ikkje teieplikta gjeld andsynes foreldra. Slike opplysningar kan nektast gjeve dersom det kan vere til skade for barnet.

Avslag på krav om opplysningar etter første stykket tredje punktum kan påklagast til fylkesmannen. Foreldre med foreldreansvar har tilsvarende klagerett. Reglane i forvaltningslova kapittel VI gjeld så langt dei høver, jamvel om avslaget er gjeve av private.

I særlege høve kan fylkesmannen avgjere at den som ikkje har foreldreansvaret, skal tape opplysningsretten etter paragrafen her.

Foreldres rett til informasjon når barnet er pasient eller brukar av helse- og omsorgstenester

Pasient- og brukarrettslova kapittel 3

- Pasient- og brukarrettslova § 3-1 om pasient/brukars rett til medverknad
- Pasient- og brukarrettslova § 3-2 om pasient/brukars rett til informasjon
- Pasient- og brukarrettslova § 3-4 om informasjon når pasient/brukar er under 18 år

Pasient- og brukarrettslova § 3-4:

Er pasienten eller brukeren under 16 år, skal både pasienten eller brukeren og foreldrene eller andre som har foreldreansvaret informeres.

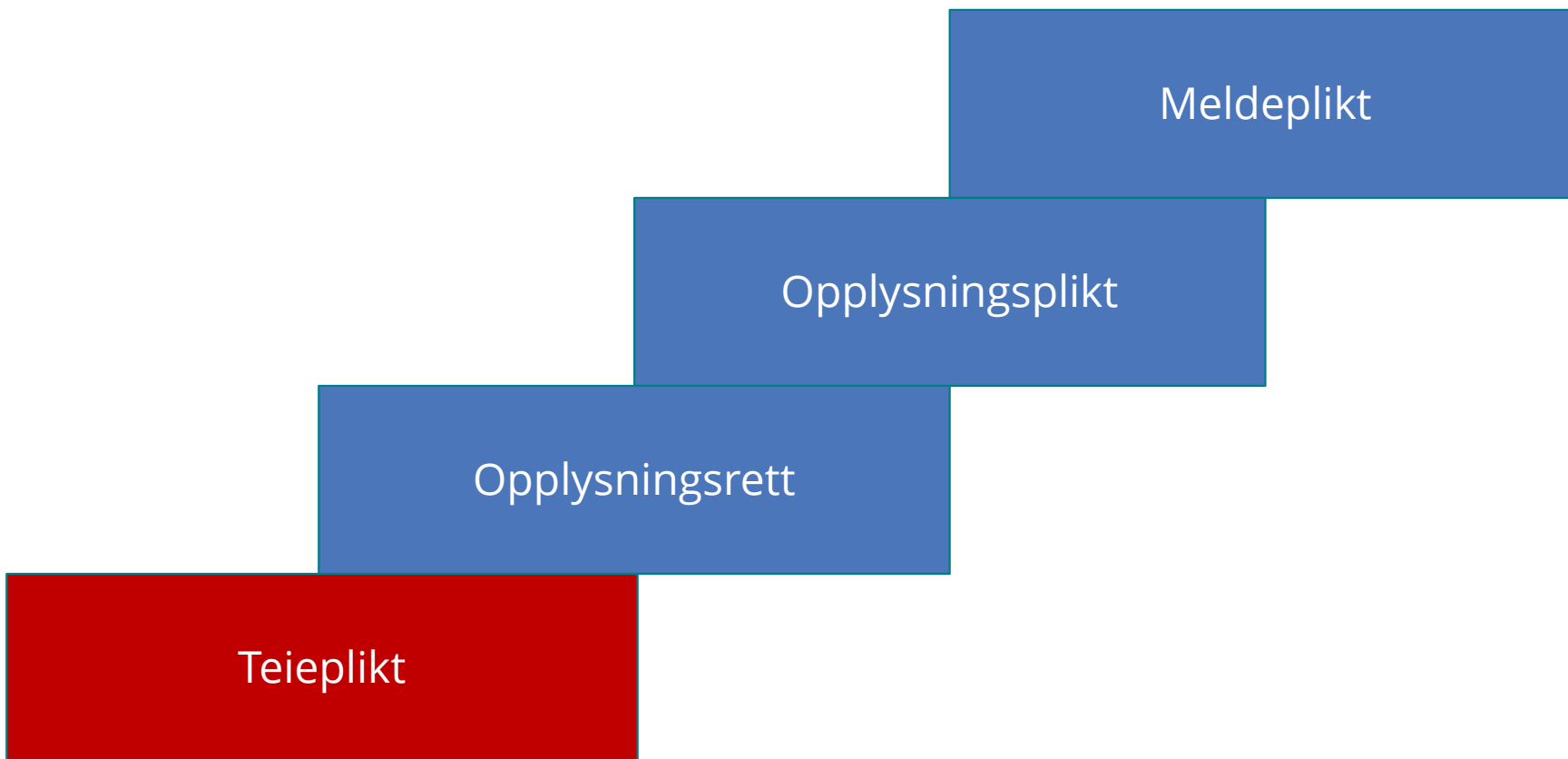
*Er pasienten eller brukeren mellom 12 og 16 år, skal informasjon ikke gis til foreldrene eller andre som har foreldreansvaret når pasienten eller brukeren **av grunner som bør respekteres, ikke ønsker dette.***

*Uavhengig av pasientens eller brukerens alder, skal informasjon ikke gis til foreldrene eller andre som har foreldreansvaret, dersom **tungtveiende hensyn til pasienten eller brukeren taler mot det.***

*Informasjon som er **nødvendig for å oppfylle foreldreansvaret,** skal likevel gis til foreldrene eller andre som har foreldreansvaret, når pasienten eller brukeren er under 18 år. Pasienten eller brukeren skal **orienteres** om at informasjonen gis.*

Dersom det kan bli aktuelt å unnta informasjon fra foreldrene eller andre som har foreldreansvaret etter andre eller tredje ledd, skal pasienten eller brukeren så tidlig som mulig orienteres om retten til informasjon for foreldrene eller andre som har foreldreansvaret og unntakene fra denne retten.

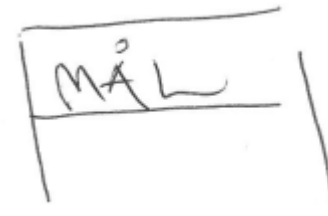
***Har barneverntjenesten overtatt omsorgen** for en pasient eller bruker under 18 år etter barnevernloven § 4-6 andre ledd, § 4-8 eller § 4-12, gjelder første til femte ledd tilsvarende for barneverntjenesten.*

Teieplikt

Forvaltningslova §§ 13 – 13 f
Særlovgjevinga

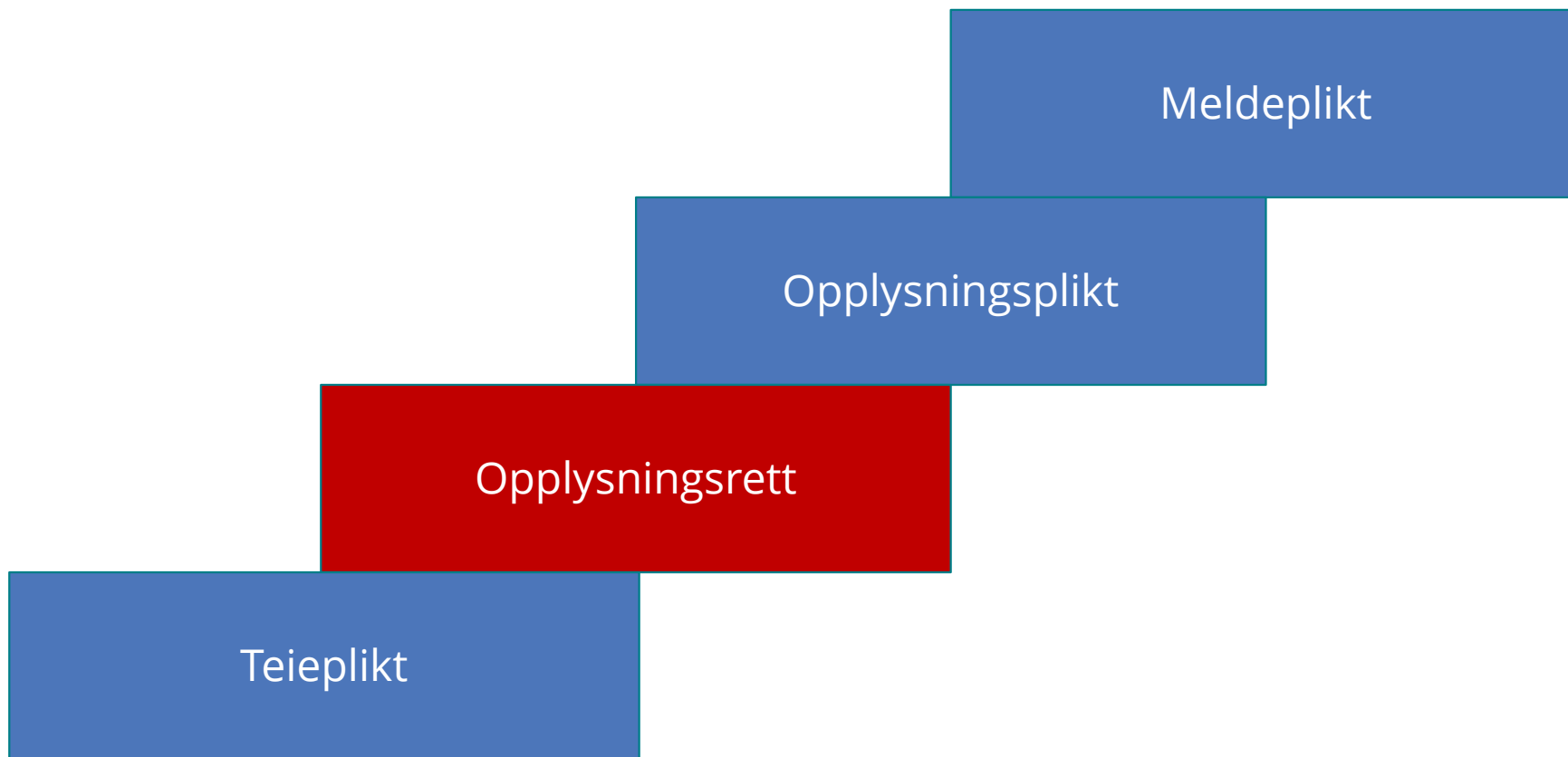
Kva inneber teieplikta?

- Aktiv teieplikt: Ikkje røpe, aktivt hindre
- Unntak: Krav om klar heimel, dvs ikkje spreie opplysningar dersom tvil om heimel

Formålet med teiepliktreglane

- Konfidensialitet
- Vern om personleg integritet
- Viktig for hjelpa:
  - Skal sikre at dei som treng det søker hjelp
  - Skal sikre at hjelparen får korrekte opplysningar (rett grunnlag for vurderingar og tiltak)
  - Tillit er nødvendig for god kommunikasjon mellom den som treng hjelp og den som skal hjelpe
- Ulikt behov for vern av opplysningar etter kva kontakten gjeld

Opplysningrett

Der det gjeld unntak frå teieplikta, men ikkje opplysningsplikt eller meldeplikt. Du bestemmer sjølv om du skal dele.

Kva er det nødvendig å dele?

Unntak for den opplysningane direkte gjeld

Forvaltningslova § 13 a nr 1 og § 13 b nr 1

Helsepersonellova § 22

Opplysningane vert brukt til det formålet dei er innhenta for

Forvaltningslova § 13 b første ledd nr 2

Taushetsplikt etter § 13 er ikke til hinder for:

1. ...

2. *at opplysningene brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for, bl.a. kan brukes i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll*

3. ...

Den viktigaste regelen om opplysningrett

Samtykke

Samtykke

Forvaltningslova § 13 a nr 1

Helsepersonellova § 22

- Gyldig berre så langt det er meint
- Informert samtykke:
  - Kva
  - Til kven
  - Kvifor
  - Konsekvensar
- I utgangspunktet ingen formkrav
- Kven kan samtykke til deling av informasjon om barnet?

Innanfor organet fordi det er nødvendig på grunn av arbeidsdelinga

Forvaltningslova § 13 b første ledd nr 3

Taushetsplikt etter § 13 er ikke til hinder for:

1. ...

2. ...

3. *at opplysningene er tilgjengelig for andre tjenestemenn innen organet eller etaten i den utstrekning som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, bl.a. til bruk ved vegledning i andre saker,*

4. ...

Mellom samarbeidande personell

Helsepersonellova § 25

Med mindre pasienten motsetter seg det, kan taushetsbelagte opplysninger gis til samarbeidende personell når dette er nødvendig for å kunne gi forsvarlig helsehjelp.

Taushetsplikt etter § 21 er heller ikke til hinder for at personell som bistår med elektronisk bearbeiding av opplysningene, eller som bistår med service og vedlikehold av utstyr, får tilgang til opplysninger når slik bistand er nødvendig for å oppfylle lovbestemte krav til dokumentasjon.

Mellom organ fordi det er nødvendig

Forvaltningslova § 13 b første ledd nr 5 og 6

Snevrare i barnevernlova § 6-7 tredje ledd, spesialisthelsetenestelova § 6-1 tredje ledd, helse- og omsorgstenestelova § 12-1 tredje ledd, sosialtenestelova § 44 tredje ledd, krisesenterlova § 5, *Nav-lova § 7

- For å fremje avgjevarorganets oppgåver
- For å førebyggje vesentleg fare for liv eller alvorleg helseskade

I helsepersonellova §§ 31-33 avgrensa til dei organa som er nemnde

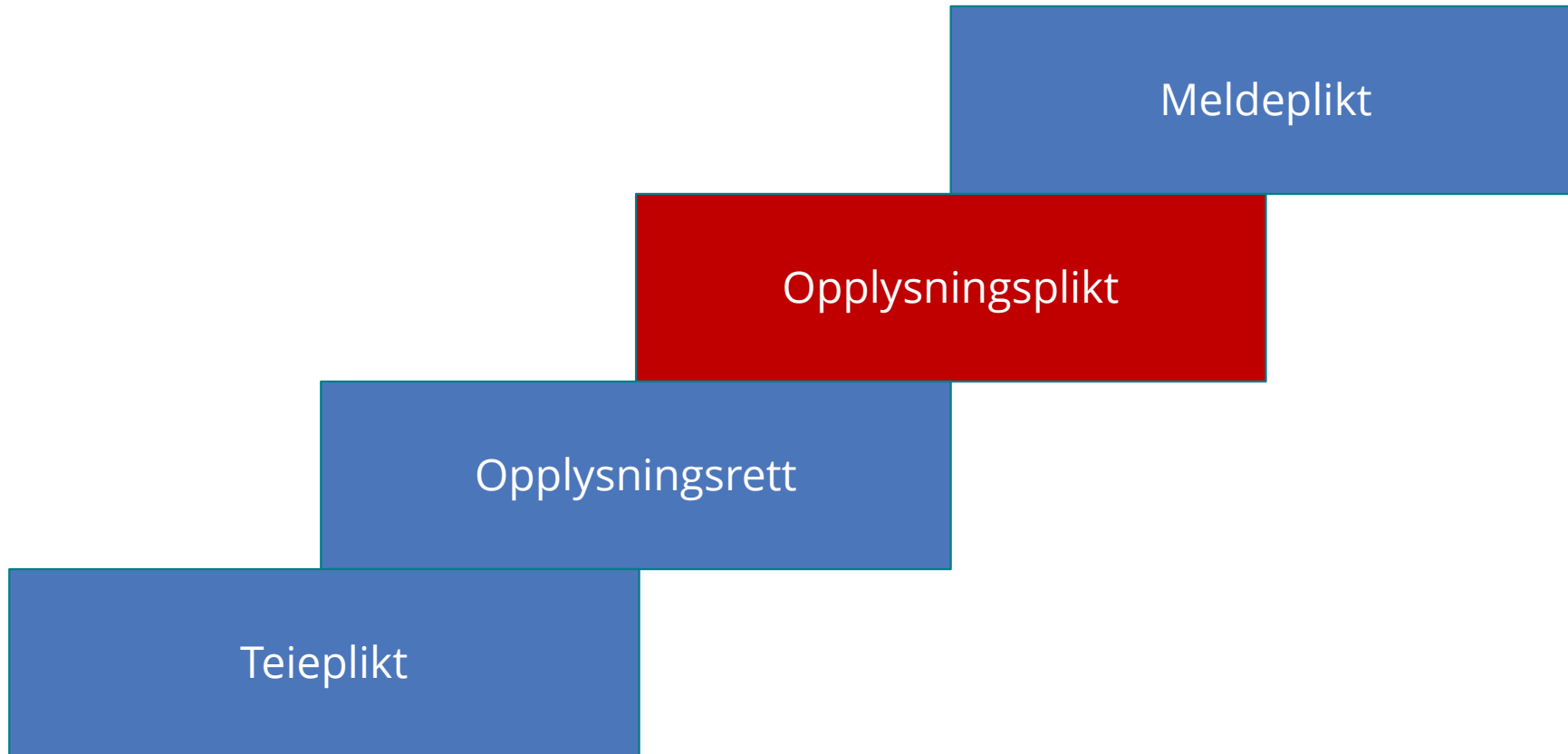

Anonymisering

Forvaltningslova § 13 a nr 2

Helsepersonellova § 23 nr 3

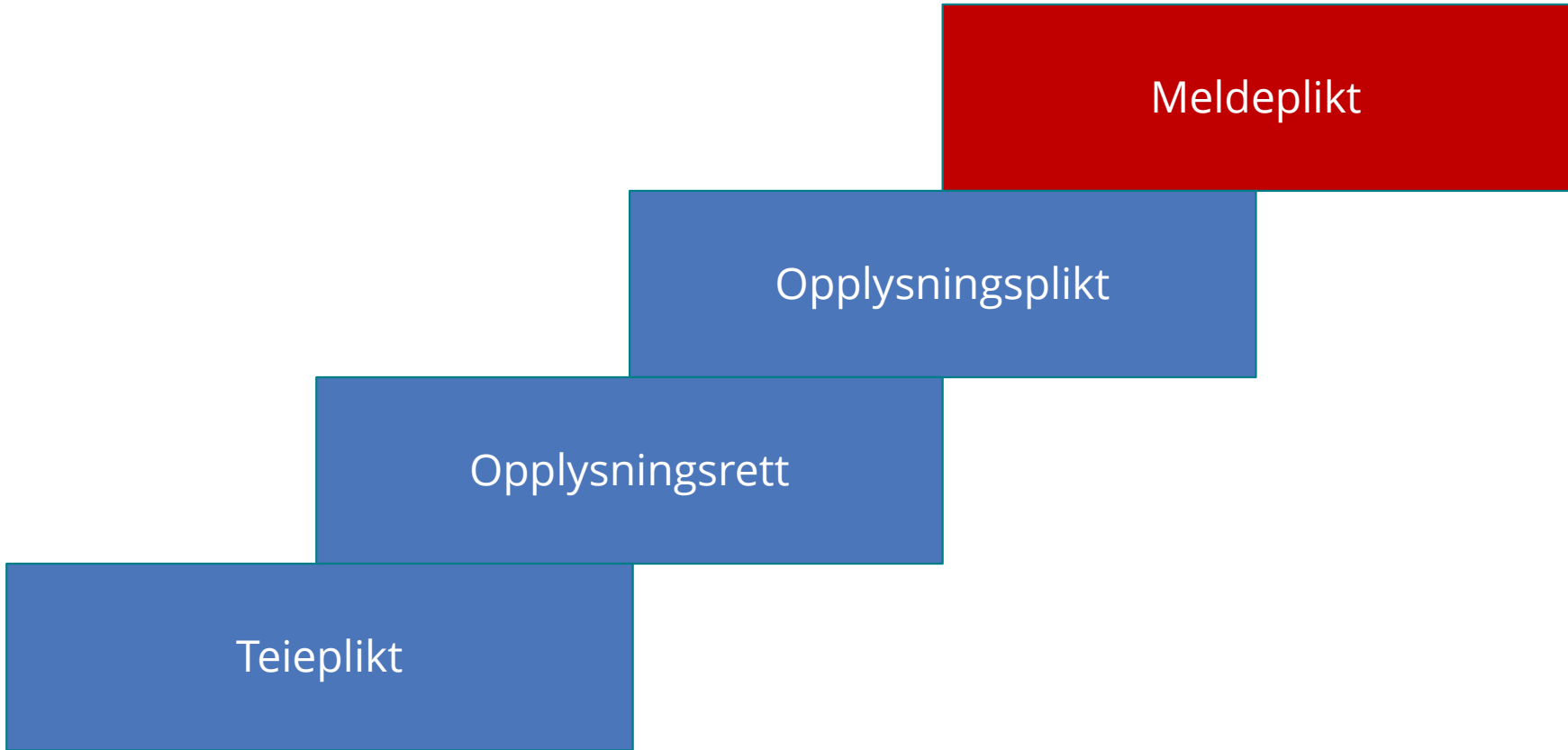

Opplysningsplikt - ved pålegg

Ved opplysningsplikt pliktar du å gje opplysningar. Opplysningsplikta set teieplikta til side.

Døme: Barnevernlova § 6-4 andre ledd

De organene som er ansvarlig for gjennomføringen av barnevernloven, kan gi pålegg til offentlige myndigheter om å gi taushetsbelagte opplysninger når dette er nødvendig i forbindelse med vurdering, forberedelse og behandling av saker etter barnevernloven om ... c) medisinsk undersøkelse og behandling, jf. § 4-10

Teieplikt

Opplysningsrett

Opplysningsplikt

Meldeplikt

Meldeplikt / plikt til å gje opplysningar av eige initiativ

I nokre situasjonar pliktar du å melde frå, på bakgrunn av den informasjonen du har. Opplysningsplikta set teieplikta til side.

Døme: Barnevernlova § 6-4 første ledd

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til barneverntjenesten uten ugrunnet opphold

- a) *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt*
- b) *når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,*
- c) *når et barn viser alvorlige atferdsvansker i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller en annen form for utpreget normløs atferd,*
- d) *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.*

Avvergingsplikta, straffelova § 196

Plikt til å hindre eit straffbart forhold. Avvergingsplikta set teieplikta til side.

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater gjennom anmeldelse eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt og gjelder straffbare handlinger som nevnt i

- a) *§§ 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 128, 129, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 192, 193, 194, 223, 238, 239, 255, 256, 259, 274, 275, 279, 282, 283, 288, 291, 295, 299, 312, 314, 327, 329, 355 og 357,*
- b) *...*
- c) *...*

Ved overtredelse av §§ 312 eller 314 gjelder avvergingsplikten bare når den fornærmede er under 16 år.

Brudd på avvergingsplikten straffes ikke når

- a) *...*
- b) *...*

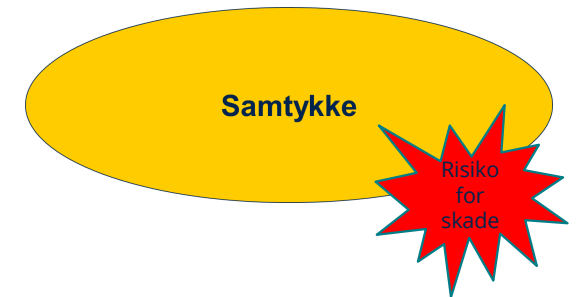
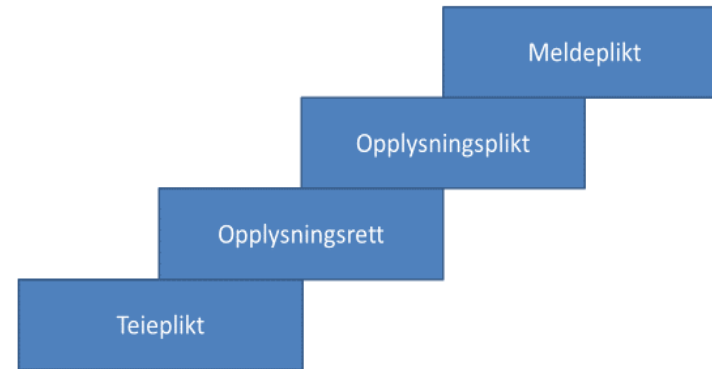
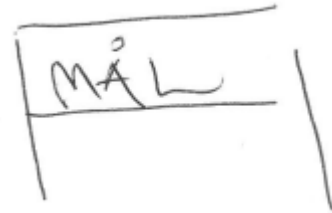
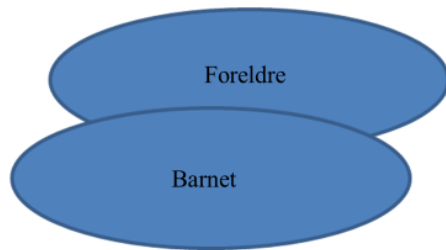

Tverrfagleg og tverretatleg samarbeid

- Samtykke og medverknad skal vere basis
- Ingen generell adgang til samarbeid mellom organ/etatar om namngjevne personar utan å informere og innhente samtykke, her gjeld særlege reglar
- Samarbeid innanfor organet/etaten/kommunen skal skje innanfor teiepliktreglane
- Utveksling mellom helsepersonell på same eller ulike fagfelt skal skje innanfor teiepliktreglane
- Team: eksplisitt eller konkludent samtykke
- Samarbeid rundt barnet der barnet/foreldra deltek (brukarmedverknad)
- Opplysningsplikt set teieplikta til side
- Det er lov å drøfte anonymt

Kort oppsummering

Nyttige lenker

Barnekonvensjonen

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barnekonvensjonen-nynorsk/id87589/>

Barnelova <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>

Forvaltningslova <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>

Helsepersonellova <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64?q=hpl>

Helsepersonellova med merknader

<https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/helsepersonelloven-med-kommentarer>

Rundskriv Q-24 *Barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten*

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/rus/2005/0002/ddd/pdfv/243383-q-24_rundskriv_taushetsplikt.pdf

Takk for meg!